

BALKAN

2. juni 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

POSTUPAK PROTIV MIRKA NORCA

Dana 24. marta 2003. u Hrvatskoj su izrečene prve kazne za ratne zločine koje je hrvatska vojska počinila protiv srpskih civila tokom rata od 1991. do 1995 godine. Na suđenju "gospićkoj grupi", Županijski sud u Rijeci je prvostepenom presudom proglasio Tihomira Oreškovića, Mirka Norca i Stjepana Grandića krivim za ratne zločine, dok su optuženi Ivica Rožić i Milan Canić oslobođeni optužbi usled nedostatka dokaza.

Tihomir Orešković je osuđen na 15, Mirko Norac na 12, a Stjepan Grandić na 10 godina zatvora. Obzirom na to da je u septembru 1995. promovisan u čin general-majora, Mirko Norac je do sada najviše pozicionirani oficir protiv kojeg je hrvatsko pravosuđe pokrenulo postupak. Žalbeni postupak je u toku.

Optužnica protiv Mirka Norca i drugih podignuta je 5. marta 2001. u Hrvatskoj. Ona je teretila petoricu optuženih za ubistvo 50 civila, većinom Srba, u Karlobagu, Pazarištu i Lipovoj Glavici 1991. godine. Prema zvaničnim podacima, tokom rata su sa područja Gospića nestale 123 osobe.

U optužnici je navedeno da je 6. oktobra 1991. održan takozvani 'smrtonosni sastanak' u kojem su učestvovali predstavnici odbrane Gospića. Navedeno je da je svrha sastanka koji je sazvaio Tihomir Orešković bila organizacija ubistva srpskih civila sa tog područja. U optužnici je dalje navedeno da je Norac vodio egzekucije i lično ubio jednu ženu kako bi podstakao ostale na ubijanje. Tela žrtava još uvek nisu pronađena.

Orešković, Grandić, Rožić i Canić uhapšeni su u jesen 2000, dok se Norac predao domaćim vlastima u februaru 2001, nakon sedmodnevnih pregovora. Početak suđenja je odlagan devet puta, jer su branioci uporno zahtevali da se sudije koji su zasedali u predmetu povuku ili da se predmet prebaci na sud u Gospiću.

Tokom suđenja koje je trajalo preko 14 meseci, svedočilo je preko 150 svedoka, uključujući i bivše visoke funkcionere i političare, kao i 18 preživelih koji su svedočili u Beogradu. Značajno je naglasiti da među svedocima nisu bile samo srpske žrtve, već i hrvatski vojnici i civili koji su bili zgroženi nad zločinima počinjenim 1991. godine.

Ne može se zanemariti ni uloga predsedavajućeg sudije Ike Šarić u uspešnom vođenju ovog suđenja. Ona je neumorno tragala za dokazima, uključujući i za video kasetom koju je snimila obaveštajna služba hrvatskog Ministarstva unutrašnjih poslova, koja je nestala i koja je označena kao državna tajna.

Na toj kaseti, Dašović, koji je u to vreme bio načelnik policije u Gospiću, govori o događajima iz 1991, o takozvanom 'sastanku smrti' koji je sazvaio Orešković, a kojem su prisustvovali i Dašović i Norac; o privođenju i ubijanju Srba i na kraju, o slavlju nakon

pogubljenja. Sudije su takođe putovali u Srbiju i Crnu Goru i druge zemlje kako bi saslušali svedoke koji nisu mogli da dođu na sud u Rijeci.

U svojoj presudi, sudsko veće je zaključilo da su Orešković i Norac naredili otimanje civila iz njihovih domova i podruma, te njihovo hapšenje i pogubljenje. Utvrđeno je da je Norac lično ubio jednu ženu tokom pogubljenja civila u Pazarištu. Potvrđeno je da je održan takozvani 'smrtonosni sastanak' u Kriznom štabu u Lici, na kojem je odlučeno da će najuticajniji Srbi u Gospiću biti ubijeni. Utvrđeno je i da su Norac i Orešković naredili ubistvo najmanje deset civila u Pazarištu. Sudija Šarić je takođe objasnila da ubijeni civili ni na koji način nisu učestvovali u sukobu, niti su pomagali neprijateljskoj strani.

I pored velikog političkog pritiska na sudsko veće, koji je prema tadašnjem pisanju medija uključivao i upozorenja nekoliko udruženja veterana da se izrekne oslobađajuća presuda, donesena je presuda koja je ušla u istoriju hrvatskog pravosuđa. Tom presudom je potvrđeno da su hrvatske snage 1991. godine počinile zločine protiv Srba.

Tužilaštvo MKSJ-a je sa interesovanjem pratilo sudski proces protiv Mirka Norca. To je velikim delom bilo i zbog činjenice da je Tužilaštvo MKSJ-a hrvatskim vlastima pružilo podršku i pomoć dostavljanjem značajne količine dokaznog materijala u vezi sa tim predmetom, kako bi domaćem pravosuđu pomoglo u procesuiranju ovih teških zločina.

Tužilaštvo je održalo svoje obećanje da će "u okviru svojih ovlašćenja pomoći istražne i organe krivičnog gonjenja u Hrvatskoj pružanjem korisnih dokaznih materijala koji mogu biti u vezi sa Norcem" (izjava portparola Tužilaštva).

Tužilaštvo Tribunala u Hagu, naravno, pomaže i pomagaće i sve druge pravosudne organe sa područja bivše Jugoslavije, uključujući i one u Srbiji i Crnoj Gori, u njihovim naporima da procesuiraju zločine, budući da je lokalno pravosuđe upravo ono od kog se očekuje da procesuiraju sve zločine počinjene od strane građana njihovih država.

Pre deset dana Tribunal u Hagu je izdao optužnicu protiv Mirka Norca za zločine počinjene protiv Srba u "Medačkom džepu" 1993. godine. Sledeće nedelje u rubrici "Pogled iz Haga" govoriće se o ovoj optužnici i relevantnim pitanjima u vezi sa njom.

Outreach Programme

outreach@icty.org